

Vlindertuinen

van kroeg tot kraamkamer

WANNEER JE VLINDERS NAAR DE TUIN WIL LOKKEN, MOET JE WETEN WAT HUN WENSEN ZIJN. DAT EEN VLINDERSTRIJK VLINDERS NAAR DE TUIN LOKT WETEN DE MEESTE MENSEN WEL. ZO'N STRIJK BIEDT VOLOP NECTAR WAAR VLINDERS VAN KUNNEN DRINKEN. MAAR JE TUIN KAN VEEL MEER ZIJN DAN EEN 'KROEG' VOOR VLINDERS: MET EEN PAAR AANPASSINGEN WORDT HET EEN WAAR HOTEL WAAR VLINDERS HUN HELE LEVENSCYCLUS KUNNEN DOORLOPEN.

TEKST: INEKE KOOPMANS - DE VLINDERSTICHTING - FOTOGRAFIE: TOM LINSTER

Je kan in de tuin vooral nectarplanten, zoals de vlinderstruik, neerzetten. Vlinders zullen dan korte tijd in uw 'café' verblijven en weer verder vliegen als ze hun dorst gelest hebben. Maar je kan ook meer doen voor de vlinders: een plekje voor de nacht in afgestorven plantenstengels bijvoorbeeld. Als je de vlinders ook nog de mogelijkheid biedt om zich voort te planten, creëer je een echte woonplaats voor ze.

VAN EITJE TOT VLINDER

Als de rups uit zijn eitje kruipt wil hij maar één ding: eten. De rups groeit en groeit, en vervelt

als hij niet meer in zijn huidje past. Dit gebeurt meestal vier of vijf keer. Rupsen kunnen gedurende het hele jaar en op allerlei plaatsen worden aangetroffen. Veel vlindersoorten zijn als rups aanwezig tussen april en september. Sommige soorten kunnen gemakkelijk gevonden worden in de tuin, parken of wegbermen. Veel tuinplanten worden door rupsen als voedsel gebruikt, zoals bijvoorbeeld kruisbloemigen, liguster en geraniums. Ook de 'hoekjes met 'onkruid', zoals brandnetel of haagwinde, zijn geschikt voor rupsen. De laatste vervelling van de rups is anders dan alle voorgaande: in plaats van een zacht rupsenhuidje komt er een

stevige pophuid tevoorschijn. Een rups verpopt hangend aan een tak of blad of op (en soms onder) de grond. Hoelang dit duurt hangt af van de soort. Bij een groe koolwitje duurt het ongeveer twee weken. Te slotte barst de pop open en kruipt de vlinder naar buiten. De vleugels zijn nat en opgevoelwen en de vlinder kan nog niet vliegen. Vanu het lijf wordt bloed in de vleugels gepompt en krijgen de vleugels hun uiteindelijke vorm. De vlinder kan tijdens dit proces niet vliegen en is dus erg kwetsbaar! Zodra de vleugel opgepompt zijn kan de vlinder vliegen en op zoek naar voedsel en een partner.

Dagpauwogen op vlinderstruik.

VLINDERPLANTEN TOP 10

Deze planten bloeien in verschillende seizoenen en bieden samen nectar van lente tot herfst. Vele vlinders zullen de verleiding niet kunnen weerstaan!

- Vlinderstruik (Buddleja)
- Ijzerhard (Verbena bonariensis)
- Beemdkroon (Knautia arvensis)
- Damastbloem (Hesperis matronalis)
- Hemelsleutel (Sedum spectabile)
- Herfstaster (Aster novi-belgii)
- Koninginnenkruid (Eupatorium purpureum)
- Lavendel (Lavandula)
- Vaste muurbloem (Erysimum)
- Enkelbloemige afrikaantjes (Tagetes)

VOEDSEL VOOR VLINDERS EN RUPSEN

Het vlindervriendelijk maken van de tuin begint bij de planten. Voor een vlinder-vriendelijke tuin zijn twee typen planten nodig: voedselplanten voor rupsen (de zogenaamde waardplanten) en nectarplanten voor vlinders. Omdat rupsen kieskeurige eters zijn, die vaak maar één soort plant lusten, is de keuze beperkt. Waardplanten zijn vaak wilde planten, zoals brandnetels en gras- of klaversoorten. Maar gelukkig zijn ook sommige tuinplanten goede waardplanten, bijvoorbeeld klimop of hulst.

Een bekende nectarplant is de buddleja, de vlinderstruik. Maar ook lavendel, zonnehoed, ijzerhard en munt zijn voorbeelden van goede nectarplanten. Vlinders vliegen grofweg van april tot september. Om meer soorten naar de tuin te lokken, kies je voor planten met verschillende bloeitijden. Aster en hemelsleutel (sedum) zijn bijvoorbeeld goede najaarsbloeiers. Meer weten? Op www.vlinderstichting.nl staat een vlinderplanten top 50.

Distelflinder op chinese look

TUINVLINDERTELLING

Door de vlinders in je tuin te tellen, kan ook jij meten hoe het met de natuur in je omgeving is gesteld. En je helpt de veranderingen van de biodiversiteit in kaart te brengen. Op 6 en 7 augustus kan je daarom meedoen aan de tuinvlindertelling. Meedoen is heel eenvoudig: Kijk tijdens het telweekend in je tuin naar vlinders. Als je een vlinder opmerkt, zoek je op welke soort het is. Aan het einde van het weekend geef je alle getelde vlinders door op www.vlindermee.be of www.vlindermee.nl.

TIPS VOOR MEER VLINDERS IN DE TUIN

Brandnetels

voedsel voor veel rupsen

Rupsen van de kleine vos, dagpauwoog, landkaartje en atalanta leven bijvoorbeeld uitsluitend van grote brandnetel. Laat ze dus staan in een onopvallend hoekje!

Iets anders dan nectar

Sommige vlinders zijn in het najaar te vinden op rottende vruchten: ze drinken veel van het sap. Met name dagpauwoog, gehakelde aurelia en dagpauwoog doen dat. Laat in het najaar daarom wat fruit liggen om de vlinders te plezieren.

Klimop: dubbelop!

Sommige planten hebben een dubbelfunctie. Klimop biedt nectar in het najaar en in de zomer voedsel voor de rups van de boomblauwtje.

Citroengeel

De citroenvlinder is een van de bekendste tuinvlinders, die het de laatste jaren zwaar heeft. Vuilboom (ook wel sporkhout genoemd) is de voedselplant van de citroenvlinder rups, maar biedt ook nectar voor vlinders.

Beschutte plekjes

Lekker opwarmen uit de wind en in de zon kan bijvoorbeeld in de beschutting van een haag. Om te kunnen vliegen moet een vlinderlijf opwarmen tot ongeveer 25 graden.

Trekvlinders

Net als vogels kunnen ook vlinders op trek gaan. Distelflinders en atalanta's komen ieder jaar uit Zuid-Europa onze kant op. Tuinen met nectarplanten zijn een goede plek om even bij te tanken.

De winter door

Een schuurtje of een houtstapel biedt een prima overwinteringsplek. Kleine vos, dagpauwoog, gehakelde aurelia en citroenvlinder overwinteren in Nederland als vlinder. Andere soorten zijn rups of ei.

Constant nectar

Vlinders vliegen grofweg van april tot september. Om meer soorten naar je tuin te krijgen, kies je voor planten met verschillende bloeitijden. Aster en hemelsleutel (sedum) zijn bijvoorbeeld goede najaarsbloeiers.

UIT DE WIND EN IN DE ZON

Naast planten is ook zonlicht belangrijk voor vlinders. Warme en beschutte plekken zijn essentieel: in de zon en uit de wind. Er zijn verschillende mogelijkheden om luwte te creëren, zoals sleedoorn- of ligusterhagen. Je kan ook warmte creëren door reliëf aan te brengen. Zo zullen vlinders graag vertoeven op een zuidhelling met zandige en onbegroeide plekken.

IN DE WINTER

Om vlinders ook in de winter de gelegenheid te bieden in de tuin te blijven, zijn 'rommelige' plekken belangrijk. Op zoek naar een veilige plek kruipen vlinders en rupsen weg in bijvoorbeeld houtstapels, schuurtjes of tussen de bladeren. ♀

'DE VLINDERSTICHTING' BESCHERMT VLINDERS

Naast vlinders in de tuin zijn er natuurlijk ook vlindersoorten die op andere plaatsen voorkomen. In Nederland hebben veel van deze vlinders het zwaar. 'De Vlinderstichting' doet er alles aan om vlinders in Nederland te beschermen. Maatregelen om de vlinders en libellen te beschermen zijn hard nodig. Want veel bedreigde vlinder- en libellensoorten in kleine leefgebiedjes balanceren op de rand van uitsterven. En weg is weg!

Ook jij kan 'De Vlinderstichting' steunen.

Meer weten? Kijk op www.vlinderstichting.nl.

Icarusblauwtje op klaver

Citroenvlinder

Koninginpage